

บทความวิชาการ (ภาษาไทย)/ Academic Article (Thai)

การสนทนากลุ่ม การสัมภาษณ์กลุ่ม และการสัมมนาอิงผู้เชี่ยวชาญ:
ก้าวสู่มิติใหม่ของการวิจัยเชิงลึก

**Focus Group Discussions, Group Interviews, and Expert-led Seminars:
Stepping into a New Dimension of In-Depth Research**

ศิริ ถิอาสนา^{1*}, ประกิต หงษ์แสนยากร², วินัย ทองภูบาล³
Siri Thee-asana^{1*}, Pragit Hongsanyakhon², Vinai Thongphooban³

^{1*} อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต และดุขุฎิบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*}
มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย^{1*}

^{1*} Lecturer of the Master of Education and Doctor of Education Program in Physical Education, Faculty of Sports Science and Technology, Bangkok Thonburi University, Bangkok Thailand

² คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย
Dean of the Faculty of Sports Science and Technology, Bangkok Thonburi University, Bangkok Thailand

³ ประธานหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ประเทศไทย

³ Chairman of the Doctor of Philosophy Program in Educational Administration, Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University Thailand

E-mail (Corresponding author): ^{1*}SRTHSN@hotmail.com; E-mail (Author): ²prakitsport@gmail.com, E-mail: ³winai.th@nrru.ac.th

รับบทความ: 30 มีนาคม 2568 / ปรับแก้ไข: 8 กรกฎาคม 2568 / ตอรับบทความ: 8 กรกฎาคม 2568

Received: 30 March 2025 / Revised: 8 July 2025 / Accepted: 8 July 2025

Abstract

Introduction: Qualitative research methodologies are crucial for understanding intricate human behaviors and complex social phenomena in the social sciences and humanities. As contemporary research challenges become increasingly multifaceted, refining advanced methodologies is essential. This article aims to critically explore three prominent qualitative research tools—Focus Group Discussion (FGD), Focus Group Interview (FGI), and Connoisseurship—along with their methodological evolution and strategic integration within the modern digital era.

Subject: The study comprehensively analyzes each method's definition, structured implementation process, inherent strengths, and contextual applicability. FGD is highlighted as an effective instrument for gathering diverse perspectives through open, interactive dialogue, making it suitable for exploring broad social issues. Conversely, FGI employs a more rigorously structured approach, facilitating the in-depth exploration of highly specific topics. Connoisseurship relies on refined expert judgment to generate insights with exceptional credibility and analytical depth. Furthermore, the article profoundly examines the integration of these traditional qualitative methods with cutting-edge technological advancements. Specifically, it discusses how incorporating Artificial Intelligence (AI) for real-time transcription and thematic extraction, alongside Virtual Reality (VR) for immersive participant environments, optimizes data collection, accelerates analysis, and enhances interpretation accuracy.

Conclusion: The findings conclusively indicate that utilizing these distinctive methods, whether applied individually or strategically combined, yields significantly more comprehensive, nuanced, and robust research outcomes. Integrating state-of-the-art digital advancements systematically mitigates traditional methodological limitations, thereby elevating research efficiency, strengthening data validity, and significantly expanding the overall scalability of contemporary qualitative studies.

Benefit, Utilization: The critical insights derived from this article empower modern researchers and practitioners to appropriately select, adapt, and synergize these methodologies while effectively navigating rapid technological shifts. This synthesized knowledge fundamentally supports rigorous, evidence-based decision-making. Consequently, these advanced approaches can be practically applied across a multitude of academic disciplines and professional fields, offering substantial contributions to strategic policy development, educational planning, and complex community-based studies.

Keywords: Focus Group Discussion; Focus Group Interview; Connoisseurship; Qualitative Research; Digital Research Innovation

บทคัดย่อ

บทนำ: การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นระเบียบวิธีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์และปรากฏการณ์ทางสังคมที่มีความซับซ้อนในสาขาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ ในขณะที่ความท้าทายทางการวิจัยมีความหลากหลายมากขึ้น การพัฒนาและปรับปรุงระเบียบวิธีวิจัยขั้นสูงจึงเป็นสิ่งจำเป็น บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอและวิเคราะห์เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพที่สำคัญ 3 ประเภท ได้แก่ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD) การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview: FGI) และการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) รวมถึงพัฒนาการและการบูรณาการเชิงกลยุทธ์ในยุคดิจิทัล

เนื้อเรื่อง: บทความนี้วิเคราะห์ความหมาย กระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ จุดเด่น และความเหมาะสมตามบริบทของแต่ละวิธีอย่างละเอียด โดยชี้ให้เห็นว่า FGD เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการรวบรวมมุมมองที่หลากหลายผ่านการสนทนาแบบเปิดกว้าง เหมาะสำหรับการศึกษาประเด็นทางสังคมในวงกว้าง ในทางกลับกัน FGI ใช้แนวทางที่มีโครงสร้างรัดกุมกว่า ซึ่งเอื้อต่อการเจาะลึกในประเด็นเฉพาะเจาะจง ส่วน Connoisseurship อาศัยวิจารณญาณที่ผ่านการกลั่นกรองของผู้เชี่ยวชาญเพื่อสร้างข้อสรุปที่มีความน่าเชื่อถือและความลึกซึ้งเชิงวิเคราะห์ขั้นสูง นอกจากนี้บทความยังพิจารณาถึงการบูรณาการเครื่องมือแบบดั้งเดิมเหล่านี้เข้ากับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการถอดความและสกัดแก่นเรื่องแบบเรียลไทม์ รวมถึงเทคโนโลยีเสมือนจริง (VR) เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมจำลอง ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บรวบรวมข้อมูล เร่งกระบวนการวิเคราะห์ และยกระดับความแม่นยำในการตีความ

ส่วนสรุปสำคัญ: ผลการศึกษาชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การใช้เครื่องมือที่มีเอกลักษณ์เหล่านี้ไม่ว่าจะเป็นการใช้แบบเดี่ยวหรือผสมผสานกันอย่างมียุทธศาสตร์ จะช่วยให้ผลลัพธ์ของการวิจัยมีความครอบคลุม ลึกซึ้ง และหนักแน่นมากยิ่งขึ้น การบูรณาการนวัตกรรมดิจิทัลที่ทันสมัยอย่างเป็นระบบช่วยลดข้อจำกัดของระเบียบวิธีแบบดั้งเดิม ส่งผลให้ประสิทธิภาพการวิจัยเพิ่มขึ้น ข้อมูลมีความตรงและน่าเชื่อถือ ตลอดจนขยายขีดความสามารถในการวิจัยเชิงคุณภาพในปัจจุบันให้ครอบคลุมบริบทที่กว้างขึ้น

องค์ความรู้: ข้อมูลเชิงลึกที่สำคัญจากบทความนี้ช่วยเสริมสร้างศักยภาพให้นักวิจัยและผู้ปฏิบัติงานยุคใหม่สามารถเลือก ปรับใช้ และบูรณาการระเบียบวิธีเหล่านี้ได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี องค์ความรู้ที่ถูกสังเคราะห์ขึ้นนี้เป็นรากฐานสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจที่อิงหลักฐานเชิงประจักษ์ (Evidence-based decision-making) ด้วยเหตุนี้ แนวทางดังกล่าวจึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในหลากหลายสาขาวิชาการและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีส่วนช่วยในการพัฒนานโยบายเชิงกลยุทธ์ การวางแผนการศึกษา และการศึกษาชุมชนที่มีความซับซ้อน

คำสำคัญ: การสนทนากลุ่ม; การสัมภาษณ์กลุ่ม; การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ; การวิจัยเชิงคุณภาพ; นวัตกรรมการวิจัยยุคดิจิทัล.

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อความลึกซึ้งและความถูกต้องของข้อมูลที่ได้รับ การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion: FGD), การสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group Interview: FGI) และ การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เป็นเครื่องมือที่ได้รับความนิยมและสามารถประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีในบริบทที่หลากหลาย อย่างไรก็ตาม การเลือกใช้แต่ละเครื่องมือจำเป็นต้องพิจารณาถึงลักษณะของข้อมูลที่ต้องการเก็บรวบรวม ตลอดจนข้อจำกัดและศักยภาพของแต่ละวิธี FGD เป็นกระบวนการที่ช่วยให้เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลาย ช่วยให้ได้ข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงในเชิงลึก Morgan (1997) ระบุว่า FGD เป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการศึกษามุมมองของกลุ่มที่มีประสบการณ์ร่วมกัน ขณะที่ FGI มุ่งเน้นการเก็บข้อมูลเชิงลึกแบบมีโครงสร้างมากขึ้น Krueger & Casey (2015) อธิบายว่า FGI เป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้วิจัยสามารถตั้งคำถามในลักษณะที่เป็นระบบและเก็บข้อมูลที่มีโครงสร้างได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ Connoisseurship เป็นแนวทางที่เน้นการใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางเพื่อประเมินและวิเคราะห์ข้อมูล Macdonald (1995) อธิบายว่า Connoisseurship เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ได้ข้อมูลที่มีคุณภาพและน่าเชื่อถือ เนื่องจากอาศัยความรู้ของผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ตรงในประเด็นที่ศึกษา ในประเทศไทย Teerawithayaler & Chumkaew (2024) ได้ชี้ให้เห็นว่าการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เป็นแนวทางที่เหมาะสมในการประเมินและพัฒนางานวิจัยด้านการบริหารการศึกษา โดยอาศัยวิจารณญาณและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการวิเคราะห์และเสนอแนะแนวทางที่เป็นประโยชน์อย่างเป็นระบบ

ในยุคดิจิทัล การวิจัยเชิงคุณภาพมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่การบูรณาการระหว่างเครื่องมือที่แตกต่างกัน Denzin & Lincoln (2018) ระบุว่า การใช้หลายเครื่องมือร่วมกัน เช่น FGD และ FGI ควบคู่กับ Connoisseurship จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนี้ Creswell (2013) ยังชี้ให้เห็นว่าเทคโนโลยีสมัยใหม่ เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอัตโนมัติ จะช่วยสนับสนุนการใช้เครื่องมือวิจัยเหล่านี้ให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น การศึกษาถึงลักษณะและแนว

ทางการประยุกต์ใช้เครื่องมือ FGD, FGI และ Connoisseurship อย่างเหมาะสม จะช่วยเพิ่มคุณภาพของงานวิจัย และทำให้สามารถเข้าถึงข้อมูลที่ลึกซึ้งและหลากหลายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. อธิบายแนวคิดและกระบวนการของเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพทั้งสาม ได้แก่ FGD, FGI และ Connoisseurship
2. วิเคราะห์ข้อดี ข้อจำกัด และแนวทางการเลือกใช้แต่ละเครื่องมือให้เหมาะสมกับงานวิจัย
3. นำเสนอแนวทางการบูรณาการเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพในบริบทของการศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ขอบเขตของเรื่อง

1. คำอธิบายเกี่ยวกับแนวคิด พื้นฐานทางทฤษฎี และกระบวนการดำเนินงานของ FGD, FGI และ Connoisseurship
2. การเปรียบเทียบข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละเครื่องมือ
3. แนวทางการนำเครื่องมือทั้งสามไปใช้ร่วมกันในการวิจัยทางสังคมศาสตร์ การศึกษา และสาขาอื่น ๆ
4. แนวโน้มของการใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนกระบวนการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องมือเหล่านี้

คำจำกัดความ/คำนิยาม

1. Focus Group Discussion (FGD) เป็นกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่ใช้การสนทนากลุ่มแบบเปิดเพื่อรวบรวมความคิดเห็นที่หลากหลายจากผู้เข้าร่วม
2. Focus Group Interview (FGI) เป็นการสัมภาษณ์กลุ่มที่มีโครงสร้างชัดเจน โดยผู้วิจัยกำหนดประเด็นคำถามเพื่อรวบรวมข้อมูลที่ลึกซึ้งและมีระเบียบแบบแผน
3. Connoisseurship เป็นวิธีการวิจัยที่อาศัยความเชี่ยวชาญของบุคคลในการประเมิน วิเคราะห์ และให้ความเห็นต่อประเด็นที่ศึกษา
4. การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นกระบวนการวิจัยที่มุ่งเน้นการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมผ่านข้อมูลที่มีใช้ตัวเลข เช่น ข้อความ บทสนทนา หรือพฤติกรรม
5. การบูรณาการเครื่องมือวิจัย เป็นการใช้เครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพหลายรูปแบบร่วมกันเพื่อเพิ่มมิติของข้อมูลที่ได้รับ

เนื้อเรื่อง

ในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่เน้นการเข้าใจมุมมองและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล เครื่องมืออย่าง Focus Group Discussion, Focus Group Interview และ Connoisseurship มีบทบาทสำคัญในการรวบรวม

ข้อมูลที่สะท้อนความลึกซึ้งของประเด็นที่ศึกษา ผู้เขียนดำเนินการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่าง ๆ คือ 1) ความหมายของเครื่องมือแต่ละชนิด รวมถึงกระบวนการดำเนินงานอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าและการประยุกต์ใช้ในงานวิจัย 2) การเปรียบเทียบของเครื่องมือวิจัยทั้งสาม: กระบวนการ จุดเด่นและข้อจำกัด และ 3) การประยุกต์ใช้ในงานวิจัยสมัยใหม่ ดังนี้

1) ความหมายของเครื่องมือแต่ละชนิด รวมถึงกระบวนการดำเนินงานอย่างละเอียด เพื่อให้เข้าใจถึงคุณค่าและการประยุกต์ใช้ในงานวิจัย

1.1.1 Focus Group Discussion (FGD) หรือ การสนทนากลุ่ม คือกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งสร้างบทสนทนาภายในกลุ่มผู้เข้าร่วม โดยใช้การตั้งคำถามจากผู้ดำเนินรายการ (moderator) เพื่อดึงข้อมูลเชิงลึกและมุมมองที่หลากหลาย Creswell (2013) อธิบายว่า FGD เป็นเครื่องมือที่ช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดเห็น ทัศนคติ และประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูลในบริบทเฉพาะ Eamtip (2022) ระบุว่า การสนทนากลุ่มเป็นเทคนิคการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่หลากหลายของกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สะท้อนความเป็นจริง"

1.1.2 กระบวนการของ Focus Group Discussion ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1.1.2.1 การกำหนดเป้าหมายและกลุ่มเป้าหมาย นักวิจัยต้องกำหนดประเด็นการศึกษา และเลือกกลุ่มเป้าหมายที่มีความเกี่ยวข้อง เช่น กลุ่มคนในพื้นที่หรือผู้ที่มีประสบการณ์ตรง

1.1.2.2 การคัดเลือกผู้เข้าร่วม ผู้เข้าร่วมควรมีความหลากหลายทางความคิดเห็น แต่ต้องเกี่ยวข้องกับประเด็นที่ศึกษา โดยจำนวนที่เหมาะสมอยู่ระหว่าง 6-12 คน

1.1.2.3 การออกแบบคำถาม คำถามควรเปิดกว้างและกระตุ้นให้เกิดการอภิปราย เช่น “คุณคิดว่าปัจจัยใดสำคัญต่อความสำเร็จในชุมชนของคุณ?”

1.1.2.4 การจัดสถานที่และเวลา สถานที่ควรเอื้ออำนวยต่อการสนทนา เช่น ห้องประชุมขนาดเล็กที่ไม่มีสิ่งรบกวน

1.1.2.5 การดำเนินการสนทนา ผู้ดำเนินรายการควรมีทักษะในการกระตุ้นการสนทนา และควบคุมทิศทาง โดยไม่ชี้นำความคิด

1.1.2.6 การบันทึกข้อมูล การบันทึกเสียงและจดบันทึกเป็นสิ่งสำคัญเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลในภายหลัง

1.1.2.7 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลใน FGD มักใช้การตีความแบบ Thematic analysis (เป็นวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นการระบุ วิเคราะห์ และแปลความหมายรูปแบบหรือ themes ที่ปรากฏในข้อมูล โดย themes เป็นองค์ประกอบสำคัญที่สะท้อนถึงประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับคำถามวิจัย หรือหัวข้อที่ศึกษา วิธีนี้ช่วยให้นักวิจัยสามารถจัดกลุ่มข้อมูลที่ซับซ้อนและตีความความหมายเชิงลึกได้ (Braun & Clarke, 2006) เพื่อระบุหัวข้อหลักที่ปรากฏ

1.2 ความหมาย และกระบวนการของ Focus Group Interview

1.2.1 Focus Group Interview (FGI) หรือ การสัมภาษณ์กลุ่ม มีลักษณะคล้ายกับ FGD แต่มีการกำหนดโครงสร้างที่ชัดเจนมากกว่า โดยผู้ดำเนินรายการจะตั้งคำถามเฉพาะเจาะจงและควบคุมทิศทางของการสนทนา Krueger & Casey (2015) อธิบายว่า FGI เหมาะสำหรับการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของ Pinthapataya (2024) ที่เน้นย้ำถึงความสำคัญของการตั้งคำถามและกระบวนการสัมภาษณ์อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ตรงตามวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน

1.2.2 กระบวนการดำเนินการของ FGI ประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

1.2.2.1 การกำหนดหัวข้อและวัตถุประสงค์ หัวข้อการสัมภาษณ์ต้องชัดเจนและเฉพาะเจาะจง เช่น “การใช้เทคโนโลยีในโรงเรียนส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างไร?”

1.2.2.2 การคัดเลือกผู้เข้าร่วม เข้าร่วมควรมีความรู้หรือประสบการณ์ตรงในประเด็นที่ศึกษา เช่น ครูที่ใช้เทคโนโลยีในห้องเรียน

1.2.2.3 การสร้างชุดคำถาม คำถามควรจัดเรียงตามลำดับจากคำถามทั่วไปไปสู่คำถามที่เฉพาะเจาะจง

1.2.2.4 การดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้ดำเนินรายการต้องควบคุมการสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ แต่ยังคงเปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

1.2.2.5 การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จาก FGI มักมีโครงสร้างที่ชัดเจน ทำให้การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นระบบมากขึ้น

1.3 ความหมาย และกระบวนการของ Connoisseurship

1.3.1 Connoisseurship หรือ การลัษมนานาอิงผู้เชี่ยวชาญ เป็นกระบวนการที่ใช้ความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญในการให้ความคิดเห็น วิเคราะห์ หรือประเมินประเด็นที่ศึกษา Macdonald (1995) ระบุว่า Connoisseurship เป็นวิธีที่เหมาะสมสำหรับการรวบรวมข้อมูลที่ต้องการความแม่นยำและลึกซึ้งในระดับสูง Teerawithayaler & Chumkaew (2024) ได้อธิบายว่า วิธีการลัษมนานาอิงผู้เชี่ยวชาญมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในกระบวนการวิจัยและการประเมินผล โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องอาศัยการตัดสินใจเชิงวิชาชีพและการให้ข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

1.3.2 กระบวนการดำเนินการของ Connoisseurship

1.3.2.1 การเลือกผู้เชี่ยวชาญ ผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับเชิญควรมีประสบการณ์และความรู้ลึกซึ้งในประเด็นที่ศึกษา

1.3.2.2 การกำหนดหัวข้อการลัษมนานาอิงหัวข้อควรครอบคลุมปัญหาหรือประเด็นที่ต้องการคำแนะนำ

1.3.2.3 การเตรียมเอกสารและข้อมูลเบื้องต้น นักวิจัยควรจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถเข้าใจประเด็นได้อย่างรวดเร็ว

1.3.2.4 การดำเนินการสัมมนา การสัมมนามักจัดในลักษณะการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เชี่ยวชาญได้อภิปรายและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

1.3.2.5 การสรุปผลและรายงาน นักวิจัยต้องบันทึกความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและนำไปวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัย

2. การเปรียบเทียบของเครื่องมือวิจัยทั้งสาม: กระบวนการ จุดเด่นและข้อจำกัด

2.1 การเปรียบเทียบกระบวนการของเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ประเภท

เครื่องมือวิจัยทั้งสามมีความแตกต่างกันในเชิงกระบวนการและเป้าหมายการใช้ ดังข้อมูลดังกล่าวก่อนหน้านี้ คณะผู้เขียนขอเปรียบเทียบในสาระสำคัญคือ เป้าหมาย ความเข้มงวดของโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูล ของเครื่องมือทั้ง 3 ชนิด ให้เห็นชัดเจน ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางเปรียบเทียบคุณลักษณะสำคัญของเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพ

Table 1. Methodological Dimensions of FGD, FGI, and Connoisseurship

ลักษณะ (Characteristics)	Focus Group Discussion (FGD)	Focus Group Interview (FGI)	Connoisseurship
เป้าหมาย (Objective)	สร้างบทสนทนาที่หลากหลาย (multi-perspective discussions)	รวบรวมข้อมูลเฉพาะเจาะจง (Collect specific data)	รับความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญ และข้อสรุปเชิงวิชาชีพ (Gather expert insights and professional judgment)
ความเข้มงวดของโครงสร้าง (Structural Rigidity)	ต่ำถึงปานกลาง (Low to Moderate)	สูง (High)	สูง (High)
การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)	การตีความ (Interpretive)	การวิเคราะห์เชิงระบบ (Systematic analysis)	การรวบรวมความคิดเห็นเฉพาะด้าน (Synthesis of specialized opinions)

จากตารางข้างต้น อธิบายเพิ่มเติมในด้านเป้าหมาย ความเข้มงวดของโครงสร้าง และการวิเคราะห์ข้อมูลของเครื่องมือแต่ละชนิดได้ว่า ด้านเป้าหมาย FGD (Focus Group Discussion) เพื่อสร้างบทสนทนาที่หลากหลายจากกลุ่มผู้เข้าร่วม และเพื่อสำรวจความคิดเห็นและทัศนคติในประเด็นกว้าง และ FGI (Focus Group Interview) เพื่อรวบรวมข้อมูลเฉพาะเจาะจงด้วยคำถามที่มีโครงสร้างชัดเจน ส่วน Connoisseurship เพื่อรับความคิดเห็นเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญในสาขาที่ศึกษา ด้านความเข้มงวดของโครงสร้างของ FGD เป็นการดำเนินการแบบกึ่งโครงสร้าง (ยืดหยุ่น) และ FGI มีโครงสร้างสูง (คำถามและลำดับชัดเจน) ส่วน Connoisseurship มีโครงสร้างสูง แต่เน้นการอภิปรายอิงความรู้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์ข้อมูล FGD โดยการตีความข้อมูลแบบ thematic analysis (เน้นการระบุหัวข้อหลักจาก

บทสนทนา) และ FGI วิเคราะห์เชิงระบบ (จัดกลุ่มข้อมูลตามโครงสร้างคำถาม) ส่วน Connoisseurship ทำการรวบรวมและสังเคราะห์ความคิดเห็นเฉพาะด้านจากผู้เชี่ยวชาญ

การเลือกใช้ Focus Group Discussion, Focus Group Interview หรือ Connoisseurship ขึ้นอยู่กับลักษณะของงานวิจัยและเป้าหมายของการรวบรวมข้อมูล การเข้าใจความหมายและกระบวนการของแต่ละเครื่องมือจะช่วยให้นักวิจัยสามารถเลือกและปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ลึกซึ้งและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2.2 การเปรียบเทียบจุดเด่นและข้อจำกัดของเครื่องมือวิจัยทั้ง 3 ประเภท

ในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ การเลือกใช้เครื่องมือที่เหมาะสมเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากแต่ละเครื่องมือมีจุดเด่นและข้อจำกัดที่แตกต่างกันไป การวิเคราะห์ในหัวข้อนี้จะแสดงให้เห็นถึงจุดเด่นในแง่ของความรู้สึกซึ่งของข้อมูลที่ได้ รวมถึงข้อจำกัดและข้อควรระวังในการนำเครื่องมือไปใช้ พร้อมยกตัวอย่างกรณีศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความเหมาะสมของแต่ละเครื่องมือ

2.2.1 การวิเคราะห์จุดเด่นในแง่ความรู้สึกซึ่งของข้อมูลที่ได้

2.2.1.1 Focus Group Discussion (FGD) จุดเด่นหลักของ Focus Group Discussion อยู่ที่การสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและกระตุ้นให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่หลากหลาย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างผู้เข้าร่วมทำให้เกิดไอเดียหรือความคิดใหม่ ๆ หรือการมองประเด็นจากมุมมองที่หลากหลายขึ้น ดัง Krueger & Casey (2015) อธิบายว่า FGD เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย ในบริบทของชุมชน FGD สามารถช่วยให้นักวิจัยเข้าใจถึงความคิด ความเชื่อ และทัศนคติที่สะท้อนถึงลักษณะเฉพาะของกลุ่มเป้าหมายได้

2.2.1.2 Focus Group Interview (FGI) มีจุดเด่นในแง่ของการรวบรวมข้อมูลที่เฉพาะเจาะจงและเป็นระบบ เนื่องจากการตั้งคำถามเป็นไปตามโครงสร้างที่กำหนดไว้ล่วงหน้า FGI เหมาะสำหรับการวิเคราะห์ประเด็นที่ต้องการข้อมูลเชิงลึกในมิติที่ชัดเจน ดัง Creswell (2013) ชี้ให้เห็นว่า FGI มีประสิทธิภาพสูงในการศึกษาประเด็นที่ละเอียดอ่อน เช่น ทัศนคติของกลุ่มผู้บริโภคต่อสินค้าหรือบริการใหม่ ๆ

2.2.1.3 Connoisseurship มีจุดเด่นในแง่ของการนำความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญมาใช้ในการวิเคราะห์ประเด็นที่ซับซ้อน ข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมักมีความลึกซึ้งและน่าเชื่อถือสูง โดยเฉพาะในกรณีที่ต้องการคำแนะนำหรือแนวทางการปฏิบัติที่อิงความรู้ในระดับสูง ดังเช่น Macdonald (1995) ระบุว่า Connoisseurship เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานโยบายที่ต้องการข้อมูลที่แม่นยำและละเอียด เช่น การออกแบบนโยบายการศึกษาในระดับประเทศ

2.2.2 ข้อจำกัดและข้อควรระวังในการนำเครื่องมือทั้ง 3 ประเภทไปใช้

2.2.2.1 Focus Group Discussion (FGD)

ข้อจำกัด ความหลากหลายของความคิดเห็นอาจทำให้เกิดข้อมูลที่ไม่ชัดเจนหรือไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ความคิดเห็นของบางคนอาจครอบงำกลุ่ม ทำให้เสียงของผู้เข้าร่วมที่มีความคิดต่างไม่ได้รับการสะท้อน การบันทึกข้อมูลที่เกิดขึ้นแบบเรียลไทม์ในกลุ่มใหญ่อาจยากต่อการวิเคราะห์

ข้อควรระวัง ผู้ดำเนินรายการต้องมีทักษะในการกระตุ้นการสนทนาโดยไม่ชี้นำความคิดเห็น ต้องออกแบบคำถามให้กว้างพอที่จะกระตุ้นการสนทนา แต่ไม่กว้างจนทำให้การสนทนาออกนอกประเด็น

2.2.2.2 Focus Group Interview (FGI)

ข้อจำกัด ลักษณะโครงสร้างที่ชัดเจนอาจทำให้ผู้เข้าร่วมรู้สึกไม่สะดวกใจในการแสดงความคิดเห็นที่นอกเหนือจากคำถาม การรวบรวมข้อมูลเชิงลึกในหัวข้อที่มีความละเอียดอ่อนอาจได้รับผลกระทบจากความรู้สึกไม่เป็นธรรมชาติของการสัมภาษณ์

ข้อควรระวัง การตั้งคำถามต้องเน้นความชัดเจนและเชื่อมโยงกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ควรเลือกผู้ดำเนินรายการที่มีความสามารถในการสร้างบรรยากาศที่เป็นมิตร

2.2.2.3 Connoisseurship

ข้อจำกัด การพึ่งพาความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญอาจทำให้ข้อมูลมีความลำเอียงในมุมมองเฉพาะ การเข้าถึงผู้เชี่ยวชาญในบางสาขาอาจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาและทรัพยากร

ข้อควรระวัง ควรเลือกผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายมุมมองเพื่อป้องกันการลำเอียง การวางกรอบประเด็นในการสัมภาษณ์ควรชัดเจนและครอบคลุม

2.3 ตัวอย่างกรณีศึกษาที่แสดงถึงความเหมาะสมในการเลือกใช้แต่ละเครื่องมือ

2.3.1 Focus Group Discussion ในกรณีศึกษาเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลทางสังคมศาสตร์ Isarapreeda (2022) ได้นำเสนอการใช้การสนทนากลุ่มออนไลน์ (Online FGD) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพในยุคที่ต้องมีระยะห่างทางสังคม กระบวนการนี้ช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าใจความต้องการและมุมมองที่หลากหลายของกลุ่มตัวอย่างได้โดยก้าวข้ามข้อจำกัดด้านพื้นที่

2.3.2 Focus Group Interview ในงานวิจัยที่ต้องการข้อมูลพฤติกรรมเชิงลึก Pinthapataya (2024) ได้อธิบายถึงการสัมภาษณ์เชิงคุณภาพที่เน้นการใช้คำถามที่มีโครงสร้างชัดเจน เพื่อสำรวจความคิดเห็นและปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายอย่างเป็นระบบ

2.3.3 Connoisseurship ในกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา Teerawithayaler & Chumkaew (2024) ใช้การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ (Connoisseurship) เพื่อประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารงาน กระบวนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญช่วยให้นักวิจัยได้ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่ผ่านการรับรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้งานวิจัยมีความน่าเชื่อถือสูง

การวิเคราะห์จุดเด่นและข้อจำกัดของ Focus Group Discussion, Focus Group Interview และ Connoisseurship แสดงให้เห็นว่าเครื่องมือทั้งสามมีความเหมาะสมในบริบทที่แตกต่างกัน การเลือกใช้

เครื่องมือได้ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของการวิจัย ลักษณะของกลุ่มเป้าหมาย และข้อจำกัดของทรัพยากรที่มีอยู่ การทำความเข้าใจถึงจุดเด่นและข้อควรระวังในการใช้แต่ละเครื่องมือจะช่วยให้นักวิจัยสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของงานวิจัยนั้น ๆ

3. การประยุกต์ใช้ในงานวิจัยสมัยใหม่

การเปลี่ยนแปลงทางสังคม เทคโนโลยี และความต้องการของโลกวิชาการ ส่งผลให้เครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพได้รับการปรับเปลี่ยนและประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทในปัจจุบัน หัวข้อนี้จะครอบคลุมถึงการผสมผสานการใช้ Focus Group Discussion (FGD), Focus Group Interview (FGI) และ Connoisseurship ในการวิจัย การใช้เทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนกระบวนการวิจัย และแนวโน้มการพัฒนาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในอนาคต

3.1 การผสมผสาน Focus Group Discussion, Focus Group Interview และ Connoisseurship ในการวิจัย การบูรณาการเพื่อความครอบคลุม การผสมผสานเครื่องมือวิจัยทั้งสามเข้าด้วยกันช่วยให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและลึกซึ้ง ตัวอย่างเช่น การใช้ FGD เพื่อรวบรวมความคิดเห็นเบื้องต้นในประเด็นกว้าง ก่อนที่จะใช้ FGI เพื่อเจาะลึกข้อมูลเฉพาะด้าน และปิดท้ายด้วย Connoisseurship เพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลผ่านมุมมองของผู้เชี่ยวชาญ

กรณีศึกษา

Creswell & Poth (2018) เสนอว่าในงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนสามารถเริ่มต้นด้วย FGD เพื่อระดมความคิดเห็นจากครูผู้สอนในชั้นเรียน จากนั้นจึงใช้ FGI เพื่อวิเคราะห์ประเด็นเฉพาะ เช่น ความเหมาะสมของเนื้อหาในวิชาเฉพาะทาง สุดท้าย การนำผลการวิเคราะห์มาเสนอใน Connoisseurship จะช่วยให้ได้คำแนะนำที่สามารถนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติได้ ข้อดีของการบูรณาการ เพิ่มความสมบูรณ์ของข้อมูลจากหลายมิติ รองรับการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก และการสังเคราะห์เชิงกลยุทธ์ ช่วยลดความลำเอียงที่อาจเกิดจากการใช้เครื่องมือเพียงเครื่องมือเดียว

3.2 การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนกระบวนการวิจัย การประชุมออนไลน์ เทคโนโลยีเช่น Zoom, Microsoft Teams, และ Google Meet ช่วยให้สามารถดำเนินการ FGD และ FGI แบบออนไลน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่มีข้อจำกัดด้านระยะทางหรือเวลา ในด้านเทคโนโลยีการวิจัย Isarapreeda (2022) ระบุว่า การนำเทคโนโลยีแพลตฟอร์มออนไลน์มาใช้สนับสนุนการสนทนากลุ่มช่วยให้นักวิจัยก้าวข้ามข้อจำกัดด้านระยะทางและสามารถเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลายทางภูมิศาสตร์ได้อย่างสะดวกและประหยัดทรัพยากรมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์กลุ่มผู้บริโภคในหลายประเทศพร้อมกันผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ การบันทึกและวิเคราะห์ข้อมูลอัตโนมัติ เทคโนโลยีการบันทึกเสียงและวิดีโอ เช่น Otter.ai, Rev, และ NVivo (Otter.ai: เครื่องมือถอดเสียงที่มีความแม่นยำสูง ใช้งานสำหรับการประชุม สัมภาษณ์ หรือการเรียนการสอน, Rev: บริการถอดเสียงและแปลงข้อความจากวิดีโอที่เชื่อถือได้, NVivo: ซอฟต์แวร์วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การวิเคราะห์เสียงและวิดีโอ) เครื่องมือเหล่านี้จะช่วยให้กระบวนการเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว ข้อมูลเสียง

สามารถถอดคำพูดเป็นข้อความโดยอัตโนมัติ และโปรแกรมวิเคราะห์เชิงคุณภาพช่วยจัดหมวดหมู่ข้อมูลได้อย่างแม่นยำ

กรณีศึกษา

การใช้ NVivo ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก FGD และ FGI ทำให้นักวิจัยสามารถสร้างโครงสร้างการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงธีมที่มีความซับซ้อนโดยใช้เวลาและทรัพยากรที่ลดลง แพลตฟอร์มสนับสนุน Connoisseurship การใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Miro, Mentimeter, หรือ Jamboard (Miro: บอร์ดไวท์บอร์ดออนไลน์ที่สนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างทีม, Mentimeter: แพลตฟอร์มสร้างแบบสำรวจและการมีส่วนร่วมแบบเรียลไทม์, Jamboard: กระดานไวท์บอร์ดดิจิทัลที่ช่วยให้ทีมสามารถระดมความคิดร่วมกัน) ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญสามารถระดมความคิดเห็นและปรึกษาหารือร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 แนวโน้มการพัฒนาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในอนาคต การผสมผสานวิธีการเชิงคุณภาพและปริมาณ (Mixed Methods) การวิจัยในอนาคตมีแนวโน้มที่จะเน้นการผสมผสานระหว่างวิธีการเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณมากขึ้น เพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือและความลึกซึ้งของผลการวิจัย ตัวอย่างเช่น การใช้ FGD เพื่อสำรวจประเด็นกว้าง และนำข้อมูลที่ได้ไปออกแบบแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) ในการวิเคราะห์ข้อมูล ปัญญาประดิษฐ์และ Machine Learning จะมีบทบาทสำคัญในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนและขนาดใหญ่ เช่น การใช้ AI วิเคราะห์ข้อมูลจาก FGD และ FGI เพื่อค้นหารูปแบบที่ซ่อนอยู่ในข้อมูล ตัวอย่างเช่น Wang et al. (2022) รายงานว่า AI สามารถช่วยแยกแยะธีมที่สำคัญจากการสนทนากลุ่มได้อย่างแม่นยำ โดยลดความเสี่ยงจากอคติของผู้วิเคราะห์

การวิจัยแบบ Collaborative Research การวิจัยร่วมกันระหว่างสาขาวิชาต่างๆ จะเป็นแนวโน้มสำคัญในอนาคต เช่น การรวมผู้เชี่ยวชาญจากหลากหลายสาขาใน Connoisseurship เพื่อพัฒนาข้อเสนอแนะแบบบูรณาการ เทคโนโลยี Virtual Reality (VR) และ Augmented Reality (AR) (VR: ใช้สำหรับสร้างประสบการณ์ที่สมจริงในโลกเสมือน เช่น การฝึกอบรมหรือการจำลองสถานการณ์, AR: ช่วยเสริมข้อมูลในโลกความจริงผ่านเทคโนโลยี เช่น การสอนแบบอินเตอร์แอคทีฟหรือการออกแบบผลิตภัณฑ์) VR และ AR อาจถูกนำมาใช้ใน FGD และ FGI เพื่อจำลองสถานการณ์หรือสภาพแวดล้อมที่ผู้เข้าร่วมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นธรรมชาติ

3.4 เสนอตัวอย่างการประยุกต์ใช้ FGD, FGI และ Connoisseurship ในงานวิจัย R&D ทางการศึกษา

3.4.1 การออกแบบวิจัย R&D เพื่อพัฒนานวัตกรรมการสอน ตัวอย่างหัวข้อวิจัย "การออกแบบแพลตฟอร์มการเรียนรู้แบบปรับตัว (Adaptive Learning) สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา" การประยุกต์ใช้ FGD เป้าหมายเพื่อสำรวจความต้องการและปัญหาของครูและนักเรียนในการใช้เทคโนโลยีการสอน การดำเนินการจัดกลุ่มสนทนากับครู 6-8 คน และนักเรียน 6-12 คน เพื่อระดม

ความคิดเห็นแบบเปิด ผลลัพธ์จะได้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับอุปสรรคและแนวทางแก้ไข เช่น ปัญหาการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตหรือความไม่คุ้นเคยกับเทคโนโลยี และการประยุกต์ใช้ FGI เป้าหมายเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของพีเจอาร์เฉพาะในแพลตฟอร์ม (เช่น ระบบแนะนำบทเรียนอัตโนมัติ) ดำเนินการสัมภาษณ์กลุ่มครูและนักเรียนที่เคยใช้แพลตฟอร์มทดลองด้วยคำถามเชิงลึก เช่น "ระบบแนะนำบทเรียนช่วยปรับปรุงการเรียนรู้ของคุณอย่างไร?" ผลลัพธ์จะได้ข้อมูลเชิงโครงสร้างเพื่อปรับปรุงฟังก์ชันการทำงาน ส่วนการประยุกต์ใช้ Connoisseurship เป้าหมายเพื่อประเมินความเหมาะสมของแพลตฟอร์มโดยผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินการจัดเวิร์กช็อปกับผู้เชี่ยวชาญด้าน EdTech และนักจิตวิทยาการศึกษา เพื่อวิเคราะห์ผลลัพธ์จาก FGD/FGI และให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ผลลัพธ์จะได้แนวทางการออกแบบที่สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้และนโยบายการศึกษา

3.4.2 การวิจัย R&D เพื่อพัฒนาหลักสูตร STEM ตัวอย่างหัวข้อวิจัย "การบูรณาการ AI และ Robotics ในหลักสูตร STEM ระดับประถมศึกษา" การประยุกต์ใช้ FGD เป้าหมายเพื่อระดมสมองกับครูและผู้ปกครองเกี่ยวกับความท้าทายในการสอน STEM ใช้ FGI เพื่อสัมภาษณ์ครูที่ทดลองใช้บทเรียน Robotics เพื่อประเมินประสิทธิภาพ และใช้ Connoisseurship เพื่อปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้าน STEM Education และวิศวกร Robotics เพื่อออกแบบหลักสูตรที่เหมาะสม

ประโยชน์สำหรับครูและนักการศึกษาสรุปได้ดังนี้คือ FGD จะช่วยระบุความต้องการจริงจากผู้ใช้ (ครู/นักเรียน) ก่อนออกแบบนวัตกรรม FGI จะให้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อปรับปรุงรายละเอียดของนวัตกรรม ส่วน Connoisseurship จะเพิ่มความน่าเชื่อถือของงานวิจัยผ่านการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ

การประยุกต์ใช้เครื่องมือวิจัยทั้งสามในบริบทสมัยใหม่แสดงให้เห็นถึงความสามารถในการตอบสนองต่อความซับซ้อนของการวิจัยร่วมสมัย การผสมผสาน FGD, FGI, และ Connoisseurship ช่วยเพิ่มคุณค่าของข้อมูลที่ได้ ในขณะที่เทคโนโลยีสนับสนุนการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ช่วยลดข้อจำกัดทางเวลาและทรัพยากร แนวโน้มในอนาคตชี้ให้เห็นถึงโอกาสในการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เช่น AI และ VR มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการวิจัยเชิงคุณภาพ

ส่วนสรุปสำคัญ

1. สรุปประโยชน์ของการใช้เครื่องมือวิจัยทั้งสาม การใช้ Focus Group Discussion (FGD), Focus Group Interview (FGI) และ Connoisseurship ในงานวิจัยเชิงคุณภาพช่วยให้นักวิจัยสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ลึกซึ้งและครอบคลุมในหลากหลายมิติ FGD เหมาะสำหรับการระดมความคิดเห็นและสร้างความเข้าใจในประเด็นที่มีความหลากหลาย เช่น ทศนคติหรือพฤติกรรมในกลุ่มเป้าหมาย FGI ช่วยให้นักวิจัยสามารถวิเคราะห์ข้อมูลเฉพาะเจาะจงผ่านโครงสร้างคำถามที่ชัดเจน Connoisseurship มีประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้และประสบการณ์ในระดับสูง การประยุกต์ใช้เครื่องมือทั้งสามร่วมกันสามารถเสริมสร้างคุณค่าของข้อมูล เพิ่มความน่าเชื่อถือ และช่วยให้นักวิจัยตอบคำถามการวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิจัยที่ต้องการพัฒนาการใช้เครื่องมือเหล่านี้ การเลือกเครื่องมือให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ใช้ FGD เมื่อต้องการสร้างความเข้าใจเบื้องต้นหรือรวบรวมความคิดเห็นที่หลากหลาย ใช้ FGI เมื่อต้องการข้อมูลที่ลึกซึ้งในประเด็นเฉพาะ ใช้ Connoisseurship เมื่อต้องการคำแนะนำเชิงกลยุทธ์จากผู้เชี่ยวชาญ การเตรียมตัวและการวางแผนที่ดี นักวิจัยควรมีการออกแบบคำถามและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนสำหรับแต่ละเครื่องมือ ควรเลือกผู้ดำเนินรายการหรือผู้สัมภาษณ์ที่มีทักษะในการสื่อสารและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการวิจัย การบันทึกเสียงหรือวิดีโอช่วยเก็บข้อมูลอย่างครบถ้วนและลดความผิดพลาดในการวิเคราะห์ โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น NVivo ช่วยให้การจัดการข้อมูลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การพิจารณาข้อจำกัดและความลำเอียง นักวิจัยควรคำนึงถึงข้อจำกัดของเครื่องมือแต่ละชนิด เช่น อิทธิพลของผู้นำกลุ่มใน FGD หรือความลำเอียงในมุมมองของผู้เชี่ยวชาญใน Connoisseurship การใช้เครื่องมือหลายชนิดร่วมกันสามารถช่วยลดข้อจำกัดเหล่านี้ได้

3. แนวทางการวิจัยเพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้อง การวิจัยเพื่อพัฒนาวิธีการบูรณาการเครื่องมือทั้งสาม การศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับรูปแบบการใช้ FGD, FGI และ Connoisseurship ร่วมกันในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่ซับซ้อน เช่น การวิจัยข้ามวัฒนธรรม หรือการวิจัยเชิงนโยบาย การใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกระบวนการวิจัย การวิจัยเกี่ยวกับการนำปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก FGD และ FGI การทดลองใช้ Virtual Reality (VR) หรือ Augmented Reality (AR) ในการสร้างสภาพแวดล้อมเสมือนจริงสำหรับการเก็บข้อมูล การศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับผลกระทบของการใช้ Connoisseurship การวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับการนำมุมมองของผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในงานวิจัยเชิงปฏิบัติ เช่น การพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หรือการออกแบบนโยบายสาธารณะ เครื่องมือ FGD, FGI และ Connoisseurship เป็นองค์ประกอบสำคัญในงานวิจัยเชิงคุณภาพที่สามารถเสริมสร้างคุณภาพและความน่าเชื่อถือของข้อมูล การประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมและการพัฒนาเครื่องมือเหล่านี้ในอนาคตจะช่วยให้ นักวิจัยสามารถตอบสนองต่อความซับซ้อนของประเด็นวิจัยได้ดียิ่งขึ้น การศึกษาต่อเนื่องและการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยจะเป็นกุญแจสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพของกระบวนการวิจัยในยุคใหม่

องค์ความรู้หรือการนำไปใช้ประโยชน์

การศึกษาเกี่ยวกับเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพทั้งสาม ได้แก่ Focus Group Discussion (FGD), Focus Group Interview (FGI) และ Connoisseurship ช่วยสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับแนวทางการเก็บข้อมูลที่มีประสิทธิภาพในงานวิจัยทางสังคมศาสตร์และการศึกษา งานวิจัยก่อนหน้านี้ เช่น Morgan (1997), Krueger & Casey (2015) และ Macdonald (1995) ได้ชี้ให้เห็นถึงข้อดีและข้อจำกัดของแต่ละเครื่องมือ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาแนวทางการใช้งานให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน การนำองค์ความรู้ดังกล่าวไปใช้ประโยชน์สามารถทำได้หลายด้าน ได้แก่

1. การพัฒนาวิธีการเก็บข้อมูลในการวิจัยทางสังคมศาสตร์และการศึกษา นักวิจัยสามารถเลือกใช้หรือบูรณาการเครื่องมือทั้งสามเพื่อเพิ่มคุณภาพของข้อมูลที่ได้รับ
 2. การประยุกต์ใช้ในระบบการตัดสินใจเชิงนโยบาย การใช้ Connoisseurship ในการวิเคราะห์ประเด็นสำคัญสามารถช่วยให้ผู้กำหนดนโยบายได้รับข้อมูลเชิงลึกที่มีความน่าเชื่อถือ
 3. การใช้เทคโนโลยีสนับสนุนการวิจัย การนำเทคโนโลยี AI และการวิเคราะห์ข้อมูลอัตโนมัติมาช่วยในระบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ทำให้สามารถประมวลผลข้อมูลขนาดใหญ่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- แนวทางเหล่านี้สามารถช่วยให้งานวิจัยเชิงคุณภาพสามารถตอบโจทย์ความซับซ้อนของข้อมูลในยุคปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในภาคปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- Braun, V., & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3(2), 77–101. <https://doi.org/10.1191/1478088706qp063oa>
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Creswell, J. W., & Poth, C. N. (2018). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five approaches* (4th ed.). SAGE Publications.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2018). *The SAGE handbook of qualitative research* (5th ed.). SAGE Publications.
- Eamtip, M. (2022). Focus group discussion: Qualitative data collection technique. *Journal of Liberal Arts and Service Industry*, 5(1), 96–104. (In Thai) <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/JLASI/article/view/250740>
- Isarapreeda, W. (2022). Online Focus Group Discussion: Qualitative Data Collection Technique in the Era of Social Distancing the Online Focus Group Discussion: Qualitative Data Collection Technique During the Period of Social Distancing. *ARU Research Journal Humanities and Social Sciences*, 9(1), 135–148. (In Thai) <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/rdi-arua/article/view/249759>
- Krueger, R. A., & Casey, M. A. (2015). *Focus groups: A practical guide for applied research* (5th ed.). SAGE Publications.
- Morgan, D. L. (1997). *Focus groups as qualitative research* (2nd ed.). SAGE Publications. <https://doi.org/10.4135/9781412984287>

Pinthapataya, S. (2024). Literature: Indicators of The Value of Research/Dissertation. *Journal of Business and Industrial Development*, 3(3), 1–2. (In Thai) <https://so15.tci-thaijo.org/index.php/Journalbid/article/view/402>

Teerawithayaler, P. & Chumkaew, S. (2024). Evaluation of Management Styles through Expert Seminar Methods (Connoisseurship) in Educational Administration Research. *Journal of Teacher Professional Development*, 5(3), 15–28. (In Thai) <https://ph02.tci-thaijo.org/index.php/withayajarnjournal/article/view/255407>